

YALANCI JAKOB

M. Kemal Adatepe

Jurek BECKER, *Yalancı Jakob*, Almandan çeviren: Füsun Umar, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, Nisan 1988. 224 S.

2. Dünya Savaşı'nın üzerinden yarım yüzyıldan biraz fazla bir zaman geçti. Almanya'nın Nazi döneminin son "şahitleri" artık bir bir dünyamızdan ayrılıyorlar. Kısa bir süre sonra onlardan kimse kalmayacak ve bu dönem gerçek anlamıyla tarih olacak.

Alman faşizmini, özellikle de toplama kamplarını ve gettoları konu edinen edebiyat ürünleri bugün de ilgiyle karşılanmakta. Ancak, bugün yeni yazılan edebiyat ürünlerinden farklı olarak, olayları yaşamış olanların yazdıkları eserlerde savaşın savaş olarak anlatılması, olayları değerlendirmemizi de derinden etkilemekte.

Polonya doğumlu Alman yazar Jurek Becker'in, 1969'da yayımladığı ve Nisan 1998'de Füsun Umar'ın çevirisinde Ayrıntı Yayınları'nca Türkçe baskısı yapılan *Yalancı Jakob*'da, Naziler tarafından oluşturulan korku ve umutsuzluğun egemenliğindeki bir Yahudi gettosunda, çaresizlik ve tükenmişlik içinde çözümünü intiharda bulan insanların küçük, masum bir yalanla hayata sarılışının öyküsü anlatılmakta.

Jakob'un bir rastlantı sonucu Sovyet askerlerinin Naziler'in ilerlemesini durdurduğu, geri çekilmeye zorladığı ve gettonun bulunduğu kente doğru ilerlediklerini öğrenmesiyle birlikte gelişen olaylar, gettoda, geleceğe dair düşler kurulmaya başlanmasına, kurtuluş umudu esintisi dolaştırmaya başlar. Yalanın kaynağı, aslında olmayan bir radyodur. Radyodan alınan haberler kampta hergün artan intihar olaylarını durdurur; artık yalan, insanlara yaşam vermektedir. Bir gün radyo bozulunca intihar da gelir; artık gerçek öldürmektedir. Gerçeğin yer değiştirdiği çaresizliğin dünyasında yalan ve umudun büründüğü yeni roller ise bize, insanlık tarihine küçük bir pencereden derinlemesine bakma olanağı sağlar.

Siti, İstanbul, (1998) 2, s. 17.